

לאברהם

ויקראו ל'פניו אברהם' (בראשית מא, מג)
"זה יוסף שהיה לך בחכמה" (ד"ה)

מתורתו ומשנתו של
שר התורה הגאון הקדוש
רבי יוסף ענגיל זצ"ל

חג הפסח תשפ"א • גליון ט"ז • מכון "אוהבי תורה" להוצאת ספרי רבינו זי"ע

תפארת יוסף

פנינים על עניני חג הפסח

איסור אכילת חמץ

שיטה מחודשת דנשים פטורות ממצה ומותרות בחמץ
איתא בפסחים (מג), 'כי כל אוכל חמץ ונכרתה' (שמות יב, טו), לרבות את הנשים כו', סלקא דעתך אמינא הואיל וכתוב (דברים טו, ג) 'לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצות', כל שישנו בקום אכול מצה ישנו בכל תאכל חמץ, והני נשי הואיל וליתנהו בקום אכול מצה דהויה ליה מצות עשה שהזמן גרמא, אימא בכל תאכל חמץ נמי ליתנהו, קא משמע לן.

עיי' ספר בכור שור קידושין (לד. ד"ה גמרא) דכתב, דסבירא ליה לתנא דהתם אליבא דרבי יוחנן באמת, דנשים פטורות ממצה וגם מחמץ מהיקשא דמצה לחמץ, וכסלקא דעתך אמינא דכאן, עיין שם היטב.

והוא חידוש גדול לומר, דיש תנא הסובר באמת כן דנשים פטורות ממצה ומותרות בחמץ, ואף דכתב (שם) דאין נפקא מינה לדינא בזה דלא קיימא לן בזה כתנא הנ"ל, רק כמסקנא דכאן דחייבות בשניהם, מכל מקום גוף הדבר שיש שם דעת תנא הסוברת כן - הוא חידוש גדול.

גליוני הש"ס פסחים מג: ד"ה סד"א

קרבן פסח

'אין צולין שני פסחים כאחד' - אבל בדיעבד כשר

בש"ס פסחים (עו): אין צולין שני פסחים כאחד מפני תערובות גופים ואפילו גדי וטלה. והיינו דשני פסחים של שתי חבורות אין לצלותם כאחד, שמא יתחלפו של זה לזה ושל זה לזה ויהיה פסח נאכל שלא למנויו, דכיון דנצלים כאחד בתנור אחד זה אצל זה יש לחוש דמיחלפי. וגם מחמת טירדא דמצות אכילת פסח עבידי טפי דטעי ומחלפי, עיין כזה פסחים (עב). דמחמת טירדא דמצות אכילת קדשים עביד דטעי ליקח שפוד של נותר ולאכלו תחת שפוד של צלי, עיין שם.

והחשש רק לכתחלה שמא יתחלף, אבל אין לחוש גם בדיעבד שמא נתחלף. והרי זה כהך דש"ס עבודה זרה (כג). אמתניתין (שם כב). דאין מעמידין בהמה בפונדקאות של עכו"ם, מפני שחשודין על הרביעה, דפריך עלה (שם): מברייתא, לוקחין מהן בהמה לקרבן ואין חוששין לא משום רובע ולא משום נרבע. ואמר שם (כג), רבינא אמר לא קשיא הא - לכתחלה, הא - דיעבד, וברש"י (ד"ה רבינא):

בל יראה ובל ימצא

האומר 'חמץ זה יאסר עלי בהנאה' בתחילת שעת איסורו - אינו עובר על 'בל יראה'

מבואר בפרי מגדים בפתחה להלכות פסח (ח"א פ"א אות ט) וז"ל: ולכאורה, מי שאסר חמצו עליו בהנאה קודם איסורו, כשבא פסח אין עובר ב'בל יראה' (שמות יג, ז) דלאו דיליה, ונהי דשני דברים אינן ברשותו ועשאן הכתוב כאילו ברשותו חדיית רחמנא (פסחים יז), אבל כי האי גוונא לא. ועיין סימן תרכמ"ט (סעיף ב) המודר הנאה מלולבו לא הוי שלכם כו' עכ"ל.

והנה מה שכתב ז"ל, דמי שאסר חמצו עליו בהנאה קודם איסורו כו', לענ"ד אפילו אם לא אסר על עצמו קודם איסורו, רק עם התחלת שעת איסורו, כגון שאמר חמץ זה יאסר עליו בהנאה משעה ששית ערב פסח לדיעות ד'בל יראה' הוא מחצות (עיין רש"י פסחים ד. ד"ה בין רמב"ם הלכות חמץ ומצה פ"ג ה"ח), או שאמר מלילה לדיעות דהוא רק בלילה (השגות הראב"ד שם; מאיר פסחים ז. ד"ה לפי דרכך), אזי גם כן יש לומר דאין עובר, דבשעת איסורו הא בעינן דניהוי ברשותו כי היכי דיעבור ב'בל יראה', ואף דבשעת איסורו בלאו הכי אינו ברשותו מכה האיסור חמץ, מכל מקום לענין זה עשאן הכתוב כו', אבל אם אינו ברשותו באותו זמן גם מכה דבר אחר - כאיסור נדד המפקיעו מרשותו - שוב שפיר אין לו לעבור ב'בל יראה', כיון דבעצם מכה דבר אחר אינו ברשותו, והרי אין חמץ ברשותו, ולא בעינן שיחול הנדר קודם התחלת זמן איסור חמץ דייקא וכמובן.

ודע, דגוף ספיקו של הפרי מגדים הנ"ל לענ"ד הוא גמרא ערוכה לכאורה בבבא קמא (טט:), אמר רבא אי לאו דאמר רבי יוחנן צנועין ורבי דוסא אמרו דבר אחד, הוי אמינא מאן תנא צנועין, רבי מאיר היא, לאו אמר רבי מאיר מעשר כמון גבוה הוא (עיין קידושין נד:), ואפילו הכי לענין פדייה אוקמיה רחמנא ברשותיה כו', אף האי 'קודש' (ויקרא יט, כד) דכתב גבי כרם רבעי, אף על גב דלאו ממונן ידידיה, לענין אחולי אוקמיה רחמנא ברשותיה, דהא כי איתיה ברשותיה נמי הא לאו ידידיה הוא והא מצי מחיל, משום הכי מצי מחיל כו'. עיין שם סברת רבא דכיון דבלאו הכי אינו ברשותו רק ממונן גבוה, לכן גם כשהוא בפועל אינו ברשותו כהך דצנועין דמניחין את המעות ואומרים כל הנלקט מזה יתא מחולל על המעות הללו גם כן חייל חילול. והרי זה דלא כסברת הפרי מגדים הנ"ל, דכיון דבלאו הכי אינו שלו שוב לא עשאן הכתוב כו'. ויש עוד לדון בזה, ובאתי רק להעיר.

גבורות שמונים אות עז ד"ה ולפ"ז נראה, ד"ה ודע

ביעור חמץ

האם אפשר לבער חמץ מראש השנה ואילך כמו בדיקת חמץ

עיין שו"ת הלכות קטנות (ח"א סימן קסג), דמותר לבדוק אפילו מראש השנה, דאקדומי מצוותא מקדמינן, עיין שם.

ויש לעיין לפי דבריו לענין הביעור, אם מותר לבער גם כן אפילו מראש השנה, דלענין זה יש לומר, דלמאן דאמר בעינן קרא כדכתיב (עיין סנהדרין מה:), הכי נמי הכתיב (שמות יב, טו) 'אך ביום הראשון תשביתו וגו'. אולם יש לומר הכוונה, שבבוא ערב פסח יהיה מושבת. עיין כזה בלשון בני אדם בשו"ת הרא"ש (כלל ח אות טו), עיין שם היטב.

ודע, דמה שנסתפקו האחרונים (עיין מנחת חינוך מצוה ט אות א; שו"ת אבני נזר או"ח סימן שיח אות ג), אי תשביתו מצוה חיובית עצמית, ואם אין לו חמץ מצוה שיקנה חמץ וישביתנו, יש אריכות בזה במהרי"ק (שורש קעד).

גליוני הש"ס פסחים ב. ד"ה אור

בבל תאחר ובמילה - עובר בכל יום ויום;

בביעור חמץ - עובר בכל רגע ורגע

בגמרא ראש השנה (ה:), בכל יום ויום עובר ב'בל תאחר' (דברים כג, כב).

יש לעיין, מדוע לא אמר בכל 'רגע ורגע' עובר ב'בל תאחר'. ואולי באמת בעבירת שלש רגלים היה לו לעבור בזה רק פעם אחד 'בל תאחר', ומכאן ואילך לא היה ראוי להיות בו תורת 'בל תאחר', רק תורת זריזין מקדימין, ורק כיון דלילה אינו זמן הקרבה, נמצא דמשעבר היום הרי הוא מסתלק מן המצוה, לכן עבירת היום בלי הקרבה הוה ליה איחור חדש ועובר בכל יום ב'בל תאחר'.

ועיין רמב"ם (הלכות מילה פ"א ה"ב) דכתב גם כן, וכל יום ויום שיעבור עליו משיגדל ולא ימול את עצמו הרי הוא מוטל מצות עשה, עכ"ל. ואולי גם שם הטעם לפי מאי דקיימא לן דמילה שלא בזמנה גם כן אינה נוהגת רק ביום כמבואר ברמב"ם שם (ה"ח), ואם גם כן הטעם כנ"ל.

ואולם בזכרוננו מראשונים (ראה שולחן ערוך הרב סימן תמה ס"ב; שו"ת נודע ביהודה מהדו"ת או"ח סימן ס) דכתבו לענין חמץ דאם אינו משביתו החמץ בפסח, אזי בכל רגע ורגע עובר אעשה ד'תשביתו' (שמות יב, טו).

גליוני הש"ס ראש השנה ו: ד"ה בכל

ארבע כוסות

קושיא בדברי הרשב"ם שיתכן לצאת ידי חובה של כוס אחד במקום שלא יצא ד' כוסות

איתא בפסחים (קת.), שתאן חי כו', רב אמר, ידי יין יצא ידי ארבע כוסות לא יצא.

עיין רשב"ם (ד"ה אבל), דיצא רק ידי כוס אחד, ומשמע דארבע כוסות אין מעכבות זו את זו. ועיין **סדר רב עמרם גאון** בסדר הגדה (עמוד ככד ד"ה והכי) דכתב, וז"ל: והכי אמר רב נטרונאי גאון, ארבעה כוסות שבפסח חובה הן, ואי אפשר שלא לשתות, ואם לא שתה - לא יצא ידי חובתו, וחייב מלקות מדרבנן, עכ"ל. ומשמע דאם לא שתה כל הארבע - לא יצא כלל, דמעכבות זו את זו, דאילו היתה כוונתו רק דאותו הכוס שלא שתאו לא יצא ידי חובת אותו הכוס, פשיטא, ומה משמיענו.

גליוני הש"ס פסחים קח: ד"ה ידי

קושיא בדברי רב עמרם גאון

דמי שאינו שותה ד' כוסות חייב מכת מרדות

מה שכתב עוד (רב עמרם גאון שם) דחייב מלקות מדרבנן [והכוונה מכת מרדות כמובן], הוא חידוש גדול. והפרי מגדים נסתפק בכמה מקומות בפתיחותיו (עיין פתיחה כוללת לאו"ח ח"ג אות כו-כו; פרי מגדים יורה דעה סוף ח"א - כלל איסור חל על איסור ד"ה אמנם) **ובגנת ורדים** (כלל נט ד"ה ומה שתמה) **ושושנת העמקים** (כלל ט ד"ה ראיתי) דמכת מרדות דרבנן כעין מלקות דאורייתא תיקנוה, וכי היכי דמלקות דאורייתא ליתיה רק בלאו שיש בו מעשה (פסחים סג; מכות טז.), הוא הדין דמכת מרדות דרבנן בא רק על עבירה דרבנן במעשה. וכל שכן שאין בא על ביטול עשה דרבנן, דביטול עשה דאורייתא נמי הא אין בו מלקות כלל (עיין ספר המצוות להרמב"ם הקדמת מנין המצוות - אחרי שורש ארבעה עשר - ד"ה ועתה), ואילו בדברי סדר רב עמרם הנ"ל הרי מפורש דגם על ביטול עשה דרבנן יש חיוב מכת מרדות.

שם

אכילת מצה

אכל מצה בלא כוונה - אם יש תשלומין כל שבעה

בענין מצה דמצותה בלילה ראשונה. עיין חידוש בירושלמי סוכה (פ"ב ה"ו), מה דאמר רבי הושעיא, בשלא נתן דעתו, עיין שם ה"ט **בקרנן העדה** (ד"ה בשלא), דאכילת ליל ראשונה דסוכה - אם לא נתכוון בה לשם מצות סוכה, יש לה תשלומין כל שבעה.

ואם כן, דוק מינה מגזירה שוה דט"ו ט"ו (ויקרא כג, ו לד; עיין סוכה כו.), דגם במצה אם לא נתכוון באכילת מצה דלילה ראשונה לשם מצוה, אפילו למאן דאמר מצוה צריכות כוונה דלא יצא (עיין ברכות ג.), מכל מקום יש לה תשלומין כל שבעה (דברי הושעיא נמי הא אית ליה גזירה שוה דט"ו ט"ו, וכדאמר דלא פליגין, עיין שם ה"ט בירושלמי), וזה חידוש גדול.

מצה בלילה הראשון יוצא בלא כוונה מה שאין כן כל שבעה

ואולם לענ"ד, יש לומר פירוש אחר בירושלמי. דסברת הירושלמי - דמצה הוא כל שבעה מצוה של רשות, וכמו שכתבתי כבר בכמה דוכתי (עיין גליוני הש"ס פסחים לח. ד"ה בפסח) - היינו דאינו מחויב לאכול, וכשאוכל

מתניתין לכתחלה קתני דאין מעמידין משום דילמא רבע לה, וברייאת דקתני אין חוששין משום רובע ומשום נרבע - דיעבד, דמשום לשעבר קבעית למיסרה דילמא כבר ארבעה, ולכבר ארבעה לא חיישינן, עכ"ל [והוא כעין הך דגיתין (כה). דשמא מת לא חיישינן, ולשמא ימות חיישינן, ובתוספות שם (ז: ד"ה זנות) דטפי איכא למיחש לשמא תזנה מלשמא זינתה. ובתוספות קידושין (מה: ד"ה בפירוש) דלשמא קידש לא חיישינן ולשמא יקדש חיישינן].

אוצרות יוסף תשובת ענונה ד"ה והנה נראה

אכילת קרבן פסח משולחן גבוה נקראת 'הקרבה' כאכילת מזבח

איתא בפרקי רבי אליעזר (פרק כא) והוא בילקוט בראשית (רמז לה), וז"ל: הגיע ליל יום טוב של פסח, קרא אדם לבניו, אמר עתידין ישראל להקריב קרבנות פסחיהן, הקריבו גם אתם לפני בוראכם.

וצריך עיון, דהקרבת פסח איננה בליל יום טוב של פסח, רק בערב פסח, ורק אכילת הפסח הוא בליל יום טוב.

וצריך לומר, דקרי לאכילה הקרבה, דכיון דמשלחן גבוה זכוי, חשיבא האכילה עצמה כאכילת מזבח, והרי זה כעניין **שהוזהר** (תצוה קפג) קורא לאכילת שתי הלחם לאתוקדא על מדבחא, וכך גם הפרקי רבי אליעזר כאן קורא לאכילת הפסח הקרבה. ועיין מה שהארכתי בזה בקונטרס **גבורות שמונים** (אות נא עמוד סב ד"ה ולפ"ו - ד"ה ומעתה) ובמפתחות שבסוף הספר שם (אות יט), עיין שם ה"טב. והנה יש ראייה מבוארת לסברא הנ"ל דהאכילה חשובה הקרבה גם מדברי הפרקי רבי אליעזר הנ"ל, ובאתי רק להעיר (וראה עוד אוצרות יוסף דרוש ב פסיקא ט).

בית האוצר מערכת ב כלל יה אות ח ד"ה ודע בדברי

הסיבה

גדר אשה חשובה לגבי הסיבה בליל פסח

בגמרא פסחים (קת.), ואם אשה חשובה היא, צריכה הסיבה.

עיין לשון 'אשה חשובה' בכתובות (עא.) ושם (עב.), ועיין שם ברש"י (ד"ה באשה) ובעבודה זרה (כה: ד"ה באשה). וכאן הפירוש לכאורה שהיא חשובה לענין זה שאוכלת כל השנה בהסיבה, דהואיל ודרכה בכך הוה ליה דרך חירות רק בהסיבה. ועיין מה שכתבתי בקידושין (ז: ד"ה הכא) לענין גדר אדם חשוב.

ושוב מציאתי בספר **תניא רבתי** (סימן מז) ואם היא אשה חשובה צריכה הסיבה: פירש מורי הרב חביבי ז"ל, אשה חשובה - אשה עשירה שהכניסה לבעלה שתי שפחות כדי לשמשה, עכ"ל. ועיין כתובות (נט:). והך דכתובות ובעבודה זרה (ה"ל) לכאורה אין לפרש כן.

ומצאתי עוד **ברוקח** (סימן רפג), וז"ל: ואם אשה חשובה שאין הבעל מקפיד עליה - צריכה הסיבה, עכ"ל. ומשמע דזהו גדר החשיבות - כל שאין הבעל מקפיד על הסיבתה.

גליוני הש"ס פסחים קח: ד"ה ואם

מקיים מצוה. ואך מצוה של רשות הא בעי כוונה, דרק בחיוב שייך לומר דסתמא לשמן קאי (ראה שו"ת בן פורת ח"א סימן ט אות ה ד"ה עוד; אנתון דאורייתא כלל כג ד"ה ע"ל), מה שאין כן כאשר אין מחויב ומוכרח, אין סתמו עומד לשמה וצריך כוונה בפירוש. ואם כן יש חילוק במצה - בין מצות לילה ראשונה למצות כל שבעה, דמצות לילה ראשונה אין צריך כוונה, וכדקיימא לן (ראש השנה כח. ועיין רמב"ם הלכות חמץ ומצה פ"ו ה"ג) כפאוהו פרסיים יצא, ומה שאין כל כן שבעה אם אין מכוון אינו מצוה, רק אכילת רשות בעלמא כשאר אכילות, וממילא גם בכזית דסוכה הוא כן - מגזירה שוה דט"ו ט"ו, וכמובן.

וזהו דאמר דלא פליגין, דמה דאמר רבי יוחנן דכל שבעה רשות - 'כשלא נתן דעתו' (כך צריך לומר לפי פירושו בהיפוך - בדברי יוחנן 'כשלא נתן' ובדברי הושעיא 'כשנתן'), היינו כשלא כיוון באכילת כל שבעה כוונת מצוה, אז הוא רשות. ומה דאמר רבי הושעיא דהוא כל שבעה מצוה - 'כשנתן דעתו', דו"ק מאוד. ולשון 'חובה' דנקט רבי הושעיא, אף דהוא רק מצוה של רשות - לא חובה. אינו קושיא, דמצוה לגבי רשות חובה קרינן לה - כש"ס חולין (קה.). (וראה עוד תפארת יוסף פרשת בא עמוד קסב-קסד).

גליוני הש"ס ירושלמי מועד כרך ד אות צח

מקור לחומרת מצה שרויה

בגמרא פסחים (מ:), רב פפי שריה ליה לבורדיקי (נחתומין, רש"י) דבי ריש גלותא לממחה קדירה בחסיסי. אמר רבא איכא דשרי כי האי מילתא בדוכתא דשכיחי עבדי, איכא דאמרי רבא גופא מחי לה קידרא בחסיסי. ועיין **רי"ף** (פסחים דף יב: מדפי ה"ף) דפירש חסיסי, מצה אפויה שטוחנין אותה ומבשלין אותה במים ומוללין בה את הקדירות, וכן פירש בספר **הפרדס** לרש"י (סימן קכח).

ומכאן סמך לחומרת הנהגה ממצה שרויה (עיין שערי תשובה או"ח סימן תס ס"ק י), שהרי הקפיד רבא על מה שהתירו רב פפי בדוכתא דשכיחי עבדי, ופירש רש"י (ד"ה בדוכתא) מפאת שמזוללין באיסורין, ובעונותינו - בדורות הללו לא ידענו אם טובים אנחנו מעבדים הגרועים שלהם. וכיוצא בזה בתוספות ביצה (ו. ד"ה והאידיא) דשלח רבינו תם לבני מלאו"ן, **גְּנִי בְּפֶיֶר** (שם מקום) אינן בני תורה (עיין שבת קלט.) ואתם בני תורה (בתמיה). ועוד דהא רק איכא דאמרי דרבא גופא מחי כו', ומוכח דללישנא קמא אף דמתירין זה לעלמא מעיקר הלכה, מכל מקום מומדת חסידות יש להחמיר על עצמו, ועל כן האמוראים לעצמן לא היו עושין כן.

גליוני הש"ס פסחים מז: ד"ה בחסיסי

כורך

מצה ומרור שבכורך - האם בעי כזית

שנינו בגמרא פסחים (קטו.) מברך על אכילת מצה ואכיל, והדר מברך על אכילת מרור ואכיל, והדר אכיל מצה וחסא בהדי הדדי בלא ברכה, זכר למקדש כהלל.

בספר הפרדס לרש"י (סימן קלב), ואחר המרור חוזר ובוצע מן המצה השלימה כו', וכורכה בחזרת ואוכל ומאכיל בלא ברכה, זכר למקדש כהלל שהיה עושה כן. כל אכילה שיש בה ברכה לא תהא פחותה מזכית, עכ"ל. **ואין** מבואר אם כוונתו לאפוקי הכריכה, דהואיל והיא רק זכר למקדש דיה בפחות מזכית, כיון דברכה אין

אפיקומן

אכילת האפיקומן כשהיא עליו לטורח נחשבת ל'אכילה גסה'

עיין רוקח הלכות פסח (סימן רפג ד"ה ירושלמי) שכתב, וז"ל: וכשאוכל האפיקומן לא יהיה לו טורח, דאמר בנוזר (כג.) אכל מצה לשם אכילה גסה, עליו כתוב (הושע יד, י) 'ופושעים יכשלו בס'. ואם אכל ממש אכילה גסה לא

בה ואין להצריכה כזית מפאת לשון אכילה שבברכה. או כוונתו על המרור שבכריכה דייקא, וסובר כהרא"ש (פסחים פ"י סימן כה) דמצות מרור היא גם בפחות מכזית, ורק מפאת לשון אכילה שבברכה היא דבעי כזית, ועל כן מרור שבכריכה דאין בו ברכה לא בעי כזית, ודו"ק.

גליוני הש"ס פסחים קטו. ד"ה והדר

יצא, כדאמרין ביבמות (מ.). כיוצא בו לא יאמר כמה טורח פסח, בירושלמי (פסחים פ"י ה"ד) רשע מה הוא אומר מה העבודה הזאת מה טורח זה, עכ"ל.

נראה דמפרש הך 'אכילה גסה' דנזיר אין חפץ בקיום המצוה והיא עליו למשאוי ולטורח, ולא איירי כלל בשבע מלאכול.

גליוני הש"ס יבמות מ. תוד"ה אכילה

'רבי יהודה היה נותן בהם סימנים דצ"ך עד"ש באח"ב'

רבי יהודה היה במעלת הדעת כמעלת אנשי בני יהודה

~ על פי משנת רבינו באוצרות יוסף ו'גליוני הש"ס' ~

מכתבי הלומדים עם הארות ומשא ומתן במשנת רבינו

דרך לימודו של רבי יהודה היתה בסימנים כעצה לזכרון בתורה

איתא בעירובין (נד.): אין תורה נקנית אלא בסימנים, וברש"י: סימני השמועות זו אחר זו, וסימני חכמים כדרך שיש בהש"ס. והנה מצינו להתנא רבי יהודה שנהג כן במיוחד בהנהגה זו, כדאיתא במשנה מנחות (צו.), רבי יהודה אומר שלא תטעה, ז"ד יה"ז, ובפירוש רע"ב שם (ד"ה רבי יהודה, מובא בגליון הגר"פ שם): "דכך היה דרכו של רבי יהודה לתת סימנים, וכמו שמצינו בהגדה של פסח, רבי יהודה היה נותן בהם סימנים, דצ"ך עד"ש באח"ב".

וכן מצינו גם בתוספות מנחות (ק. ד"ה סימנא): "לגירסא שלא תטעה ושלא תשכח באיהו מנחה אמר רבי יהודה, כי על ידי טעם זה אתי לאדכורי גמרא", וברש"י שם (ד"ה סימנא) כתב, שכך היא דרכו של רבי יהודה (וציין למנחות שם צו. הנזכר). וכן מובאר כזה בתוספות מנחות (צב: ד"ה גירסא), ואיירי שם אליבא דרבי יהודה, עיין שם.

ואכן כבר קדם לרע"ב בהשוואה זו - המשנה במנחות עם סימני המכות - **הריטב"א** על הגדה של פסח (ד"ה אלו עשר מכות, נדפס בחידושי בסוף מסכת פסחים), וז"ל: "יש פירושים הרבה בכאן מה בא ללמדנו רבי יהודה... ורש"י פירש (ראה הגדה של פסח 'תורת חיים', ב'מיוחס לרש"י), שלא תאמר אין מוקדם ומאוחר בתורה, שהרי דוד לא מנאם כסדר הזה (ראה תהלים קה, כח-לו), לפיכך נתן סימן ללמד שהסדר שנכתב בפרשה הוא העיקר. וכן מצינו לרבי יהודה עושה סימן במסכת מנחות לשיעור שתי הלחם...".

רבי יהודה היה 'כונס דברי תורה כללים' ומוציאים פרטים' - 'שבזכרוננו יתפוס הכללים'

מעין הנהגה זו של רבי יהודה כעצה לזכרון בתורה, חזי לאצטרופי דברי רבינו שהעלה בגליוני הש"ס שבת (ע: ד"ה רבי), על הא דאיתא שם לגבי ל"ט מלאכות שבת: רבי יהודה מוסיף את השובט והמדקק, אמרו לו שובט הרי הוא בכלל מייסך, מדקק הרי הוא בכלל אורג, וכתב רבינו: "דוגמתו יבמות (קז:). רבי יהודה מוסיף אף אשת אב והכלה, אמרו לו אשת אב הרי היא בכלל בת הבעל, כלה הרי בכלל חמותה. ועיין עוד נדרים (פס:). זו דברי רבי יהודה, אבל חכמים אומרים שלש נערות כו', עיין שם **בר"ן** (פס: ד"ה תשע) דגם שם רבי יהודה פורט לחשוב כל

הנה יובן לן ביתר שאת מה שהעלה רבינו דבר נפלא **באוצרות יוסף** (דרשה לשבת שובה שנת עת"ר פיסקא רלא: רלד): "בש"ס עירובין (ג.), אמר רבי יהודה אמר רב, בני יהודה שהקפידו על לשונם - נתקיימה תורתם בידם, בני גליל שלא הקפידו על לשונם - לא נתקיימה תורתם בידם. מידי בקפידא תליא מילתא, אלא בני יהודה דדייקא לישנא ומתנחי להו סימנא, נתקיימה תורתן בידן (דעל ידי שהיו מדקדקין בלשון שמועותיהן, היו יכולים ליתן בהם סימנים זו אחר זו, והיו נזכרים להם על ידי הסימנים, ואינן משתכחין מהן), בני גליל דלא דייקי לישנא, ולא מתנחי להו סימנא, לא נתקיימה תורתן בידן כו', עכ"ל הגמרא.

וממשיך רבינו לבאר: וענין שבני יהודה דייקו לישנא ומתנח להו סימנא, כי ענין הסימנים ענינים במעלת הדעת, כמבואר בש"ס עירובין (כא:), 'עוד לימד דעת את העם' (קללת יב, ט) - דאגמרה בסימני טעמים. וזהו בש"ס שבת (קד:), ס' ע' - סמוך ענינים. דבר אחר, סימנים עשה בתורה וקנה אותה. ושני הדברים האלה שניהם עניין אחד, היינו ענין הדעת, כי 'סמוך ענינים' - נודע אומרם ז"ל בנדרים (מא:), אין עני אלא בדעה! ואם כן 'סמוך ענינים', הכוונה לסמוך בעניני הדעת, היינו להשפיע דעת לעניני הדעת. והענין השני - 'סימנים עשה' כו', גם כן ענינו דעת, כש"ס עירובין הנ"ל - 'עוד לימד דעת את העם' דאגמרה בסימני טעמים. ועל כן בני יהודה דענינים הדעת", לכן גם כן דייקא מתנח להו סימנא, ודו"ק", עכ"ל רבינו באוצרות יוסף.

הרי מאחר שרבי יהודה ובני יהודה הלכו בדרך אחד, ומה שסבירא להו הרי הוא גם דעתו וסברתו, והמסתעף מזה גם כן שהיו מאוחדים בדרכם ובהנהגתם, לכן דייקא בני יהודה עשו סימנים לתורה בהיותם במדריגת הדעת - כמו רבי יהודה שנהג עצמו בעניני סימנים ששורשם בדעת, ודו"ק.

הנה כי כן למדנו מכלל הדברים, כי רבי יהודה היתה דרכו לעשות סימנים, וגם עשה התורה כללים משום זכרון - מעין סימנים לתורה (כדברי רבינו בגליוני שבת), הנהגה שמצינו אצל אנשי יהודה שעשו סימנים לתורה בהיותם במעלת הדעת (כדברי רבינו באוצרות), כי ענינו של רבי יהודה וענינים של אנשי יהודה אחד הוא (כדברי רבינו בגליוני פסחים), והוא נפלא.

הפרטיים, וחכמים חושבים רק הכלליים שנכללים בהם הפרטים".

ומטעים רבינו: "ונראה, דרבי יהודה לטעמיה אזיל על פי סיפרי האזינו (פיסקא א ד"ה וכרביים) על הכתוב (דברים לב, ג) 'יערוף כמטר לקחי', וז"ל: היה רבי יהודה אומר, לעולם הוי כונס דברי תורה כללים ומוציאים פרטים, שנאמר 'יערוף כמטר לקחי', ואין יערוף אלא לשון כנעני, משל אין אדם אומר לחבירו פרוט לי סלע זה, אלא ערוף לי סלע זה, כך הוי כונס דברי תורה כללים ופורט ומוציאים כטיפים הללו של טל שהם קטנים, עכ"ל. **ובזית רענן** בילקוט שם (פרשת האזינו רמז תתקמב אות ב) פירש, שבזכרוננו יתפוש הכללים, וכשיאמר - יאמר כל פרט ופרט בפני עצמו כטיפים הללו של טל שהם קטנים, עיין שם. ועל כן כך היתה דרכו של רבי יהודה בדבריו לפרוט כל פרט ופרט בפני עצמו וכדבריו בספרי הנ"ל", עכ"ד שם".

רבי יהודה היה מאנשי יהודה ונהג במנהגיהם

והנה רבינו בגליוני הש"ס פסחים (נה. ברש"י ד"ה וסבר), מחדש לנו חידוש נפלא, שהתנא רבי יהודה היה מחבל יהודה שבארץ ישראל, וכך כתב על המבואר שם בקושיית הגמרא שבעל כרחך רבי יהודה סבור כמנהג אנשי יהודה, וז"ל: "רבי יהודה היה מיהודה, וראיה לזה מש"ס כתובות (ז:). מברכין ברכת חתנים בבית חתנים, רבי יהודה אומר אף בבית האירוסין מברכין אותה. אמר אביי, וביהודה שנו, מפני שמתייחד עמה. ומוכר דרבי יהודה היה מיהודה ושנה דין זה דאף בבית האירוסין כו' לאנשי מקומו, ועל כן לא הוצרך לפרש הך דביהודה שנו. ועיין עוד יבמות (מא:). רבי יהודה אומר כו' והארוסות ינשאו חוץ מן הארוסות שביהודה מפני שלבו גס בה, ומוכח דרבי יהודה היה מיהודה", ועל כן ידע מנהגיהם, ועל כן כיון שהיה משם מסתמא גם הוא סבירא ליה כדעתם, דאם לא כן היה מוחה בס", עכ"ל.

בני יהודה עשו סימנים לתורה והתקיימה תורתם בהיותם במעלת הדעת

וכאשר זכינו לכך, שרבי יהודה עשה סימנים לתורה, ועשה התורה כללים משום זכרון - מעין סימנים לתורה, ואנשי יהודה הם אנשי מקומו של רבי יהודה,

יהודה, ודו"ק. ועיין עוד גליוני הש"ס ירושלמי זרעים כרך ג אות פט. (ו) המשך לשונו: "יש לעיין עוד בזה במנחת קוד, רבי יהודה מורינא דבי נשיאה הוי, ומוכח דדר במקומו של רבי, ואין להאריך". (ז) וראה עוד גליוני הש"ס נדרים שם ד"ה אין; שם סוטה מט. ד"ה ואין; אוצרות יוסף דרוש ח פיסקא מח. (ח) כמו שהאריך רבינו בדבריו שם לפני זה, ראה פיסקא רכ-רכא.

(א) שהביאו בסוף דבריהם: "עוד פירש (בקונטרס) לשון אחר - 'גירסא בעלמא קראי אסמכתא בעלמא לאוקמי גירסא לסימנא". (ב) וכן פירשו ר"י בן יקר בפירושו להגדה של פסח ד"ה ואלו וברשב"ן שם ד"ה רבי יהודה. (ג) ועיין עוד יומא נה. וברש"י ד"ה מר כי אתריה (ודלא כגיטת הילקוט המובא בגליון הגר"פ שם, וראה יפה עינים שם ד"ה רבי), ודו"ק. ועיין עוד ברכות לה. ועל הירקות כו', רבי יהודה אומר בורא מיני דשאים, וברש"י: "...

בהג הפסח נשפע קדושה אל האדם

ולכן אוכלים רק מאכלים המעולים בעצם ומביאים שמחה לאדם

~ מתוך תשובת רבינו שנדפסה בשו"ת מנחם משיב ח"א סימן כג ומשמם בתפארת יוסף פרשת בא עמוד רמה-רמז ~

המצה, ולפי זה מה שאסרה תורה חמץ בפסח, הענין איפוא בהכרח - שבפסח נשפע קדושה כזאת אל האדם, אשר על ידה האדם אז במהות שראוי להיות מזונו לפי הנאות והראוי בעצם - לא לפי הערב והחביב לו לפי ענינו, וכמוכן.

בפסח אוכלים רק מאכל מעולה

בעצם - ולא מה שחביב להאדם

ולפי זה נראה, דבאמת מיני קטניות בעצמותם אין בם ענין שמחה - וכדברי הרבינו מנוח, ורק דעם כל זה בשאר ימים טובים נאכלין שפיר, דאחרי שהאדם רוצה לאכלן וחביבי עליה חשיב שמחה בהכי, וכעין זה בתוספות חולין (קלב: ד"ה אין) דאף על גב ד'למשחה' (במדבר י"ח, ח) לגדולה (עין זבחים צא). הוא רק בצלי, מכל מקום רשאין הבהנים לאכול גם שלוק ומבושל, דכמו שטוב לו ונהנה יותר מצי אכיל להו וחשיב בהכי למושחה, עיין שם. ואולם התינוח בשאר ימים טובים, ומה שאין כן בפסח שמהות האדם אז, מחייב שיהיה מזונו לפי הראוי בעצמו - לא לפי הנאות אצלו - שמטעם זה הוא שנאסר בו החמץ וכנ"ל, ולכן גם כן אין לו לאכול מיני קטניות אף דחביבי ליה, כיון דבעצם אין בם שמחה ואין ראוי בעצמותם להיות נאכלין ביום טוב שהוא זמן שמחה - ושמחת בחגך, ודו"ק היטב מאוד, עד כאן לשוני בחידושי בזה.

בעיקרא בגמרא שהוא מאכל אבילות, מבואר בביצה (שם) דאוכלין אותן ביום טוב, עיין שם - כך היה מנהג של בית רבן גמליאל שהיו מביאין דלי מלא עדשים כו', ולהלן (שם) עדשים לעשות מהן רסיסים².

דברי השערי אורה - חמץ מאכל מקולקל ומצה מאכל מעולה

ונראה לקיים דבריו ז"ל על דרך גברא רבא אמר מילתא כו' (עין שבת פא:), וזה על פי המבואר בספר **צנפת פענא** להשערי אורה ז"ל (פסיקא הא לחמא עניא, מובא בהגדה שלמה להג"ר מנחם מענדל כשר ז"ל, נספחות דף קיא-קיב), וז"ל בקצרה: כי אין המצה נקראת 'לחם עוני' (דברים שם, א) - מצד היותה למטה ממועלת חמץ, כי החמץ הוא לחם עוני באמת - כי לפי חולשת המקבל לא יוכל לראות אור הבהיר במעלתו עד שיתערב בו קצת חושך ויוחלש ואז יוכל להשיג, כך הדבר בעצמו בחמץ - כי החמץ הוא קלקול בעיסה, כי העיסה כשהיא יוצאת מכח הראשון ונוטה לצד הפסד נקראת 'מחמצת' (שמות יב, ט), כאשר בהיות היין נפסד ויוצא מכח וטובו נקרא 'חומץ' (עין בבא קמא צו:), עיין שם בארוכה.

ותוכן דבריו, דחמץ באמת הוא מזון שיש בו קלקול, והמצה בעצמותה יותר ראוייה למזון, ורק שלחסרון האדם ופחיתותו - ערב לו החמץ יותר מן

בכתבי חידושי אשר המה עמדי פה³, הבאתי דברי הרבינו מנוח על הרמב"ם (הלכות חמץ ומצה פ"ה ה"א) דדיבר ממנהג איסור אכילת קטניות בפסח, וז"ל: כתב הרב, אבל הקטניות כו' אין בהם משום חמץ כו'. וכתוב בספר המנהגות, ונהגו כל העולם שלא לאכול זרעונים בפסח מפני שהן מחמצין ועל כן נקראים חימצי, עד כאן. ולא מסתבר לומר שיהיה המנהג תלוי באיסור כלל - שאין בשום קטניות בעולם שום חימוץ, אלא מפני שאין דרך לאכול קטניות במועד, שהרי כתוב (דברים טו, יד) 'ושמחת בחגך', ואין שמחה באכילת תבשיל קטניות כו', עכ"ל הרבינו מנוח ז"ל.

ההבדל באכילת מיני קטניות בין פסח לשאר המועדים

וכתבתי בחידושי - דברים על זה, ראיתי להעתיק פה, וזה לשוני: עיין בבא בתרא (טו:), דעדשים הוא מאכל אבילות, וסברת הרבינו מנוח דתבשיל כל מיני קטניות מיהת אין בו שמחה, וזה ענין המנהג שאין אוכלין אותן והוא מפאת ביטול מצות שמחת יום טוב - דאפשר לאכול במקום זה תבשיל אחר שיש בו שמחה קצת. ואי משום ביטול שמחת יום טוב מאי אריא פסח אפילו שאר ימים טובים נמי, ובדאי דמותר לאכול קטניות ביום טוב, ומשנה שלימה בביצה (ד:), הבורר קטניות ביום טוב, בית שמאי אומרים בורר אוכל ואוכל כו'. ועדשים גופייהו דנאמר

מצה חשובה מחמץ שהוא במעלתו כמו שבראו ד', וחמץ הוא מלשון גזל (ראה ישעיה שם) - כי נגזל ממנו מעלתו, והוא קצת קלקול בהעיסה ומחמת הקלקול הוא קל העכול, עם כל זה נקרא מצה לחם עוני, שהיו המצרים מאכילין אותן מצה, כדי שיהיה קשה להתעכל ולא יוכלו לאכול הרבה⁴, (ובשרת אבני נזר או"ח סימן שמח אות ב, הביא גם כן דברי הרב"ז אלה, וכתב עליהם: "והם קלורין לעינים בכמה עניני פסח"; שם שנת אות ו. וגוף דברי הרב"ז אלה לא מצאנו, ועיין שו"ת רדב"ז ח"ג סימן תתקעו ד"ה תשובה).

אות צב, מסתייע רבינו מדבריו - להעיר שם על דברי הש"ך סימן קי"ט ס"ק נו, וכתב: "בביצה יש לומר דאין בה קיום שמחת יום טוב, הואיל והוא מאכל אבילים, כמבואר בש"ס בבא בתרא (טו:), נפקא מינה לנחומי בביעי, עיין שם. וכהאי גוונא כתב הרבינו מנוח... דמטעם זה אין אוכלין מיני קטניות בפסח, לפי שהם מאכל אבילים ואין בם שמחת יום טוב".

א עיין שו"ת מנחם משיב ח"א במפתחות והערות שבסוף הספר דף ריא: ד"ה ומ"ש, שכתב על דברי רבינו אלה: "עיין באגלי טל מלאכת אופה סעיף טז ס"ק ב בשם רדב"ז, כי

א דברי רבינו אלה נכתבו בווינא, כאשר כל חיבוריו וכתביו שהיו מוכנים כבר לדפוס נשארו בקראקא, ורק לאחר זמן הובאו לווינא (ומ"כתיבי חידושי אשר המה עמדי פה" נתקבץ במשך הזמן גם בווינא - כדברי נכד רבינו ברישומי התולדות - "הנ"ק היקר ביותר שבדירתו, היה עץ גדול שהכיל את כתבי היד של סבא". וראוי לציין, כי רבינו היה אז בווינא "בלא ספרים וכלל וכלל", ראה תפארת יוסף בראשית קונטרס 'אלה תולדות יוסף' עמוד 48 והערה 71; שם עמוד 49 והערה 78; שם עמוד 50 והערה 79, וכן כתב רבינו בהמשך גוף התשובה: "וגוף ספר המנוח אינו בידי פה").

ב יש לציין, דאף שרבינו נתקשה כאן הרבה בדברי רבינו מנוח, אולם באוצרות יוסף חידושי יורה דעה קונטרס א

ידוע תדע

הרחבת הידיעות במשנתו של רבינו

מה הקשר בין אכילת מצה לבין 'שבע ברכות'?

(ע"י מהר"י ווייל סימן קצא; תניא רבתי סימן מז, ודעת רבינו בזה בגליוני הש"ס)

תשובות ממשנתו של רבינו אפשר לשלוח למערכת:

פקס: 03-510-4720-153 (972) | דוא"ל: ot5104720@gmail.com | השארת הודעה קולית בטל.: 03-510-4720 (972)

הגרלה מיוחדת תערך בעז"ר בין המשתתפים במדור זה

תשובה ל'ידוע תדע' מפרשת ויקרא: ראה ציונים לתורה כלל יג בארוכה

כסף נבחר לשון צדיק - במשנתו של רש"י הקדוש ז"ע (ג)

כבודו של רש"י

מקום יש להעתיק לכאן עובדא נחמדה שהתרחשה במחיצתם של גדולי ישראל, אשר ישבו יחדיו באסיפת רבנים בעיר וויען - מקום מגורי רבינו מאז מלחמת העולם הראשונה. יחד עם רבינו ישבו עוד שני מאורות מגדולי הדור וענקי הרוח, אף הם מגולי עיר וויען, הלא המה הגאונים המפורסמים רבי אברהם מנחם מענדל שטיינבערג זצ"ל אבד"ק בראד ובעל "מחזה אברהם" ורבי מאיר אריק זצ"ל אבד"ק טארנא ובעל "אמרי ישר", ונרקמה ביניהם שיחת תלמידי חכמים.

אדהכי והכי התקרב אליהם מנהל ה'סמינר לרבנים' בווען, מוחגי המשכילים, אשר הצטרף לשיחה מבלי שייקרא לכך. מפני הנימוס לא הפריעו לו הגאונים. אך הנה בתוך דבריו פער האיש את פיו והתבטא: "רש"י במסכת יומא ימחל לי, באשר טעה בדבריו שם טעות גדול...".

האיש וסגנונו הקפיצו את הגדולים ממקומם, הם ביקשו לדון אותו ברותחין ולמחות בפניו כדת, אולם הגאון מבראד עצר בעד שני עמיתיו וקרא

להם: "הניחו לי להשיב לו, הרי אני זקן שבחבורה...", ובפנותו אל הדוקטור קרא בניחותא: "אין דבר, רש"י ימחל לך, אל תלמד יותר רש"י... הוא לא יקפיד, רש"י ימחל וימחל...".

עדים נאמנים

כמה וכמה מתלמידיו ובאי ביתו של רבינו, היו מזכירים בייחוד את הדבקות וההתקשרות של רבינו בתורתו של רש"י, כמו גם את הבקיאות במיוחדת בפירושו.

סיפר הגאון רבי יוסף באב"ד זצ"ל אבד"ק וויען על רבינו לאחר הסתלקותו: "כשהיו גדולי וויען מדברים עמו, היו מבטלים את עצמם ממש לעומת גדולת תורתו". ובדידיה הוה עובדא, ששאל פעם את רבינו שאלה בהלכה, והביא לו רבינו על אתר שמונה ראיות ממרחבי הש"ס, תוך שהוא מוסיף שיש לו ראייה נוספת מדברי רש"י במסכת תמורה...²

הרה"ג ר' משה לייטער זצ"ל, בדברי זכרון על רבינו כותב (קובץ "הדרום" - ניסן תשכ"ב, עמוד 64): "כשהזכירו לפניו איזה רש"י בש"ס או איזה סברת התוספות היה

משסע את דבריו של המצטט, וקרא לו: 'המתן רגע ואומר לך, בודאי נתכוונת לדברי רש"י במסכת פלונית, דף פלוני, או לסברת התוספות במסכת אלמונית דף ... וכה כיוון בדיקו להמקום שנתכוון המביא...".

בספר "עלי תמר" (זרעים א בהקדמה עמוד 13 אות ו) כותב הגאון רבי ישכר תמר זצ"ל: "... וידידי הרב הגאון ר' יוסף בלומנפלד ז"ל ראב"ד בפה תל-אביב, שהיה תלמידו של הגאון (-רבינו) סיפר לי, כי כשהיה צריך רבו לברר דבר תורה עמוק היה מעביר במחשבתו כמשך שעה שני התלמודים. ושוב אמר לי, שכאשר אמר חידוש בדיקו של רש"י היה מעביר האגודל על האצבע הסמוכה כאלו תופס דברי רש"י באצבעותיו, בחינת ותלמודו בידו".

הגאון רבי אפרים אליעזר יאללעס זצ"ל בספרו "דברי אפרים אליעזר" (ראש דבר ד"ה בערך) כותב: "... כן זכיתי ושאתי ממעייני תורתו של מו"ר שר התורה רבי יוסף ענגיל זצ"ל, אשר על ידו באתי קצת לידי הבנה לדייק בלשון רבותינו הראשונים רש"י ורמב"ם, להבין כוונותיהם העמוקות והבהירות".

(א) מרביצי תורה מעולם החסידות ח"ג עמוד קס.

(ב) הרה"ג ר' שמעון הירשער שליט"א, מפי הרב ר' משה ברויאר ז"ל.

"כי לקח טוב נתתי לכם..."

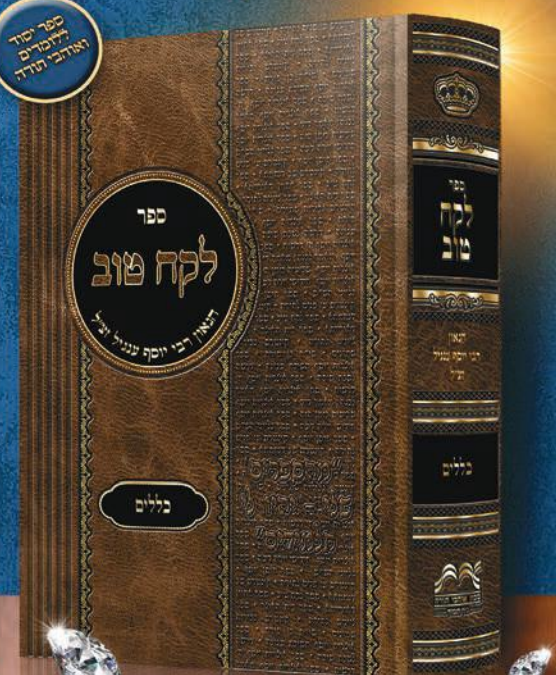
ספר המופלא והמפורסם של שר התורה וגאון הגאונים הגה"ק רבי יוסף ענגיל זיע"א

לקח טוב

אוצר נפלא של ט"ב כדלים וסוגיות בש"ס חידושים ופירושים בגאונות ובעמקות יצא לאור במהדורה חדשה ומאידת עינים ובתוספת אלפי ציונים ומקורות, כותרות ומפתחות

על ידי מכון 'אוהבי תורה'

להמסך ספקל חייו של רבינו וקיום צוואתו ומסאלת התורה

ספר יוסף ענגיל זיע"א

לקח טוב

הגה"ק רבי יוסף ענגיל זיע"א

כדלים

בספר זה קיבל הסכמות מצדיקי וגאוני דורו, מה שלא נרג כן בשאר פירושו. גאון עולם הביעו בדבריהם התפעלות נדירה כן הספר ומסחרו הגדול, המספר הרב ומשכו פלעם בפעולתו הריא - בינה וסודו מפלוא ואריותא, ודבריו 'אפריים' ברייתא וביאורא דגל ונפלא ונעוב טעם בלשון טוב, והסא לוחעלת בן לישפני הודות, ויתענג בו כל הגוני - להשתעשע בצעות פשוטיו המשתעשעות ולתילל בן התורה והחכמה אשר נעו".

בשער הספר כתב רבינו שטוחו וחוכנו "על ענינים כלליים ושרשיים בש"ס, ובהקדמות רחובי: 'ענינים כלליים בולתי שרא מדברותיו, וכל רובי החלוקה בקינת השם חבדך נעו נפצו סעמלותיו, ורוב עניני לשפני ספקות שרשיית בנות, והראית מקוד לרנה נפצות הע"ס בבלי. זה היא המצוי מלבד לשונות הגדולה ולדרכו הייחודית לשעור בדברי תלמי יתו ופניה להגדולת הלשונות המתבדות בבחי מדורות ולפשוט את הספקות העללים בן.

להוצאת ספרי שר התורה

הגה"ק רבי יוסף ענגיל זיע"א

Tel: 845-216-8677

בארץ שדאל: 03-510-4720

E-mail: ohaveitrahengel@gmail.com

מכון אוהבי תורה

קשין מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף

מכל מאות סיפורי הישועות הרבות והמופלאות שכבר נערמו על שולחנו של מכון 'אוהבי תורה', בולטים סיפורי ההצלחות והישועות בענייני עסקים ודיני ממונות, להם זוכים התורמים המסייעים בהדפסת ספרי רבינו.

בעלי הון רבים, שנקלעו למשברים או לקשיים כלכליים מעידים ומגידים כי מיד אחרי התרומה, ראו ישועות ושגשוג כלכלי למעלה מן המצופה.

ולא זו בלבד, אלא בעלי עסקים רבים וגם טובים, כבר נהגו מנהג של קבע, כי לפני שהם סוגרים עסקא חדשה, מפרישים הם סכום נכבד למען הדפסת ספרי רבינו, ועל ידי כך רואים ברכה מרובה בעמלם.

הבטחתו הפלאית של רבינו, אשר יצאה מפי קדשו סמוך לעלותו לשמי מרום, שיהיה למליץ יושר לכל אשר יסייע בהדפסת חיבוריו, קיימת לעד ולנצח, ועד עצם היום הזה רבים וגם טובים נושעו בישועות מופלאות לאחר שבאו לעזרת מכון 'אוהבי תורה', להוצאת ספרי רבינו והפצתם בהיכלי תורה.

מעשה בבעל בית אחד שהתייסר בדין-תורה ולהבדיל במשפטי ערכאות במשך קרוב לעשר שנים. בעבר הוא נכנס בשותפות עם צד שני שהיו לו נגדו טענות ומענות, שנראה היה שאין מהן מוצא.

בשל אותה סערה משפטית, מצבו הפיננסי של האיש הורע. ובדיוק באותם ימים הוא שמע על הבטחת רבינו. הוא החליט לנסות.

בצר לו התחייב על סכום עצום שיתרום אם יצא זכאי בדינו. הם סיכמו שהתרומה תבוא בעשרה תשלומים בעשרת החודשים הבאים, מתוך אמונה ותקוה רבה כי עד אז בוא תבוא הישועה.

דא עקא, שככל שחלפו החודשים לא ראה האיש מוצא מן הסבך, ואמונתו הלכה והתמעטה. הוא כבר כמעט התייאש ואפילו שקל לחזור בו מהעסקה, אך עידודו הנמרץ של ראש המכון עצר בעדו.

בחודש העשירי!!! כששילם את ה'טשעק' האחרון, פרע רבינו ז"ע את השטר: להפתעת כל הצדדים הסתיים העניין בלי דין ודברים. מתווך פשוט שנכנס לענין הצליח לסיימו בכי טוב ולשביעות רצון כל הצדדים, על אף כל הנסיונות הרבים שנעשו במהלך השנים.

עד כדי כך היה הדבר לפלא, שגם הצד השני הגיב באמירה שזהו 'נס גמור'.

... הנני להשיב בזה על המכתב הגדול ורחב ידיים אשר נדפס בקונטרס הנ"ל מדרך צ"ד (הובא בשו"ת בן פורת ח"ב סי' י"ו סי' י"ב) ואילך מההרב הגאון המפורסם מו"ה יוסף ענגיל הי"ו ראבד"ק קראקא, כי בכלל דבריו נכללו כמעט כל דברי הרבנים הנזכרים שם וכל דבריהם תלויים בדבריו, והרב הזה הדומה למלאך [ענגיל] הרעים בקולו קול עוז והוציא ככרך חיצו בקיאתו וחריפתו לבאר כמעט כל מה שיש לפלפל בדין זה... בכל עוצם כחו ורב גדלו... בחום חריפתו ורב בקיאתו...

(מכתב הגאון רבי חיים געלערנטער זצ"ל אבד"ק קוטב והגלילות, בשנת תרע"ג. נדפס בספר תבנא לדינא, בסוף הספר עמוד 6)

קנקן חדש מלא ישן
הספר הנפלא
אוצרות יוסף

דרשות • מאמרים • שב דנחמתא
 סאת שד התורה
 הגאון רבי יוסף ענגיל זצ"ל

במהדורה מאידת עינים ובתוספת אלפי ציונים ומקורות

כולל מבוא ספרי רבי - סקודה המציתת על שד התורה וספרי

העשירו את אוצרות לבכם באוצרו המופלא של שד התורה להרגיש נועם חג הדפסת שלפנינו

בשורה משמחת להיכלי התורה והננו שומרים להודיע כי ביצפת אתר ממקווי אצו ותרומו שד רבינו נזון וקבר את הספר בתרומה כתי מדרשות כוללים ושיבות תבנית הספר ש תמנת.

בארץ ישראל 052-718-1457 באר"ב: 845-367-2257

הפצה ראשית: בארץ ישראל; ענרת טופרים 02-801-0012 • באר"ב: ישרה - הכפת ספרים 718-871-8652

ההבטחה האחרונה שמחוללת פלאות:

"כל מי שיסייע בהדפסת החיבורים שלי, אהיה לו למליץ יושר בעולם העליון"

(הבטחתו של רבינו ז"ע סמוך להסתלקותו, באוני חתנו הגה"צ רבי יצחק מנחם מעגל מארגנשטערן זצ"ל - מייסד וראש חברת 'אוהבי תורה' להוצאת ספרי רבינו)

לרכישת הספרים (במשלוח עד הבית), לקבלת הגליון ולתרומות:
 טל: 03-510-4720 | דוא"ל: ot5104720@gmail.com